

УКРАЇНА
Чернівецька міська рада
Юридичне управління

площа Центральна, 1, м.Чернівці, 58002, тел.55-36-60, тел./факс 52-23- 08,
E-mail: law4@rada.cv.ua

Фінансове управління міської ради

Щодо надання роз'яснень

Розглянувши ваш лист від 16.01.2025 №10/01-07/87 щодо надання роз'яснення про застосування норм Закону України «Про дошкільну освіту» в частині реалізації пункту 3.2. рішення виконавчого комітету міської ради від 05.12.2017 №630/24, повідомляємо про наступне.

Відповідно до пункту 3.2. рішення виконавчого комітету міської ради від 05.12.2017 №630/24 «Про затвердження фінансових нормативів витрат на отримання послуг в бюджетних установах м.Чернівців» встановлено, що громадяни, які отримують послуги в закладах м.Чернівці, але зареєстровані за межами міста, у разі відсутності угоди про передачу міжбюджетного трансферту між Чернівецькою міською радою та територіальною громадою чи органом місцевого самоврядування, мають право самостійно їх оплачувати, виходячи з нормативу, який зазначений в додатку до цього рішення.

Разом з тим, частина друга статті 53 Конституції України гарантує, що держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

Відповідно до частини третьої статті 10 Закону України «Про дошкільну освіту» №3788-ІХ, який прийнято 06.06.2024 року та введено в дію з 01.01.2025 року, кожному вихованцю гарантується безоплатне здобуття дошкільної освіти у державному, комунальному закладі дошкільної освіти з можливістю перебування в ньому за запитом батьків до 11 годин на день.

Відповідно до частини третьої статті 51 цього Закону фінансування закладів дошкільної освіти здійснюється в обсязі, необхідному для виконання ліцензійних умов, державного стандарту, освітніх програм та інших вимог цього Закону.

Окрім цього, відповідно до частини одинадцятої статті 16 цього Закону освітні та парціальні програми, спрямовані на забезпечення досягнення вихованцями результатів, визначених державним стандартом, реалізуються державними і комунальними закладами дошкільної освіти виключно за кошти державного бюджету, місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством, і не можуть реалізовуватися чи забезпечуватися (повністю або частково) за кошти батьків дітей.

З аналізу наведених правових положень вбачається, що право на освіту гарантується та забезпечується за принципом «доступності» та «безоплатності».

Конституційний Суд України у справі про офіційне тлумачення положень частини 3 статті 53 Конституції України (справа про доступність і безоплатність освіти, рішення 5-рп/2004 від 04.03.2004), роз'яснив, що слід розуміти під цими поняттями.

При тлумаченні терміну "доступність" стосовно освіти в державних і комунальних навчальних закладах слід виходити із граматичного визначення слова "доступність" як "доступ для всіх отримати, користуватись, придбати щось", "відповідність силам, здібностям, можливостям кого-небудь".

Системний аналіз положень Конституції України, в яких вживається термін "доступність", дає підстави для висновку, що поняття "доступність освіти" у частині третій статті 53 Конституції України означає створення державою можливостей для реалізації права людини на освіту. При цьому необхідно зазначити, що доступність дошкільної і загальної середньої освіти є гарантією права кожного на здобуття такої освіти, якому кореспондує обов'язок держави забезпечити реалізацію цього права. Доступність вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах полягає у створенні державою відповідних умов для їх функціонування і розвитку, за яких особа змогла б реалізувати своє право на здобуття вищої освіти на основі конкурсного відбору, з урахуванням своїх здібностей та інтересів у вільному виборі типу вищого навчального закладу, напряму підготовки і спеціальності, профілю навчання.

Таким чином, виходячи із змісту поняття "доступність", яке вживається у положеннях Основного Закону України, відповідних законах про освіту, інших нормативно-правових актах, Конституційний Суд України вважає, що доступність освіти за конституційно-правовим смислом необхідно розуміти так, що нікому не може бути відмовлено у праві на освіту, і держава має створити можливості реалізувати це право.

Аналізуючи положення статей Основного Закону України, де вживається термін "безоплатність", а також виходячи з тлумачення цього терміна в Рішенні Конституційного Суду України від 29 травня 2002 року N 10-рп/2002 (справа про безоплатну медичну допомогу) Конституційний Суд України дійшов висновку, що "безоплатність" зазначених у положеннях частини третьої статті 53 Конституції України рівнів освіти у державних і комунальних навчальних

зкладах слід розуміти як можливість здобуття освіти у цих закладах без оплати, тобто без внесення плати у будь-якій формі за освітні послуги, відповідно до державного стандарту в межах тих видів освіти, безоплатність яких визначена у цих положеннях. Забезпечення безоплатності освіти на всіх рівнях є однією з гарантій її доступності.

Аналогічна правова позиція викладена у постанові Верховного Суду від 30.11.2020 у справі №1940/1387/18.

Таким чином, в контексті наведеного тлумачення «безоплатності» можна дійти висновку, що пункт 3.2. рішення виконавчого комітету міської ради від 05.12.2017 №630/24 не узгоджується із частиною другою статті 53 Конституції України, частиною другою статті 8, частиною третьою статті 10, частиною одинадцятою статті 16 та частиною першою статті 50 Закону України «Про дошкільну освіту» №3788-IX, який введено в дію з 01.01.2025 року, оскільки запроваджує її доступність на платній основі.

Н.В. Листи юридичного управління міської ради не є нормативно-правовими актами, не встановлюють правових норм та мають лише інформаційний характер.

В.о. заступника начальника управління

Сергій ФУРКАЛ